

Kuznetsova Y. V.

THEORY OF FORMATION OF PROFESSIONAL IMAGE OF MODERN SPECIALIST

The article investigates the theoretical positions of the image formation of the modern specialist, the necessity of formation of future specialists' professional image. It is analyzed the approaches to the category of «professional image» and its modeling in the public space.

The structure of the personal image on the basis of the leading components, which are arranged in the direction from the external changeable manifestations to the internal stable qualities, is given. The article reveals the essence of the concept «image» in the context of professional identity development, clarifies the basic ways and means of professional image formation. It is identified five components of professionalism as an important human characteristic to create a positive image. It is underlines three stages of creating a professional image. In the process of designing the structure of ideas of the professional image essence of the modern professional, we should take into account a variety of psychological and pedagogical approaches to the interpretation of the concept «image». The experience of determination of the concept «image» is analyzed in the article. On the basis of studying the structure of «self-concept» the typology of the personality image is revealed. It is proved that «image» contains components of psychological and pedagogical sciences, establishes strict requirements, and provides art for creative opportunities.

Keywords: professional image, image formation, internal and external image and professionalism, «self-concept», the ideal (desired) image, the real (mirror) image, individualization, updating and promotion.

УДК 378:81.111

Левчик Н. С.*

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМІ
У СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ – МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

У статті уточнено фактори, які сприяють і перешкоджають ефективному оволодінню першокурсниками англomовним письмом; проаналізовано доцільність використання у процесі формування англomовної компетентності в письмі першокурсників інтегрованого підходу, який поєднує риси текстового, жанрового, процесуального і реалізується упродовж етапів – пропедевтичного, метою якого є розвиток орфографічних, лексичних, граматичних навичок, а також умінь письмово висловлювати окремі думки англійською мовою; мотиваційного, що передбачає ознайомлення студентів з особливостями жанру та взірцем-моделлю; підготовчого, який передбачає формування в студентів умінь написання фрагментів текстів певного жанру; основного, що включає написання тексту з використанням запропонованих викладачем опор і його редагування, а також написання тексту без опор і його редагування.

Ключові слова: компетентність у письмі, першокурсники, англійська мова, уміння, етапи, інтегрований підхід.

На сучасному етапі особливого значення набуває питання забезпечення володіння вітчизняними фахівцями іноземними мовами. Велика відповідальність при цьому покладається на вчителя, який має володіти іншомовною комунікативною компетентністю на відповідному рівні. Для вирішення проблеми вдосконалення іншомовної підготовки майбутніх учителів іноземних мов необхідні розроблення та впровадження ефективних методик, покликаних не лише навчати студентів, а й мотивувати їх до подальшого самостійного вдосконалення.

Одним із компонентів іншомовної комунікативної компетентності є компетентність у письмі. Хоча довгий час письмо розглядалося передусім як засіб навчання, за останні роки все більша увага, зокрема у зв'язку з уведенням завдання

© Левчик Н. С.

на написання листа до зовнішнього незалежного оцінювання, надається навчання письма.

Різноманітним аспектам навчання англійського письма присвячено праці О. Биконі, Т. Глазунової, Г. Кривчикової, Дж. Лейн, Е. Лейндж, Н. Одегової, С. Литвин, О. Москалець, О. Синекон, Т. Хільченко, А. Чуфарличевої та ін.

Попри увагу науковців вважаємо, що на сучасному етапі недостатньо вивчено проблему навчання письма студентів першого курсу мовних спеціальностей з погляду врахування їхніх вікових особливостей та рівня підготовки. Таким чином, мета статті – обґрунтувати методику формування англомовної компетентності в письмі студентів першого курсу – майбутніх учителів англійської мови.

Письмо – це продуктивний, інколи репродуктивний вид мовленнєвої діяльності [11, с. 31].

Для визначення оптимальних шляхів навчання письма студентів першого курсу доцільно проаналізувати вимоги програми до рівня сформованості англомовної компетентності в письмі (далі – АКП) студентів.

Вважаємо, що найбільш повно зазначені вимоги визначено в дисертації І. Задорожної [4, с. 507-508]. На основі аналізу низки джерел [3; 10] та з урахуванням логічно виділених критеріїв (комунікативний намір; якість мовленнєвого висловлювання з погляду складності, обсягу, мовних засобів, структури; уживання характерних мовних засобів [4, с. 83]) дослідницею уточнено знання та вміння, якими мають оволодіти майбутні вчителі.

Таким чином, до кінця 1 курсу (рівень В 2.1 [10]) студенти мають уміти писати особисті листи (неофіційні листи-запрошення, листи-відповіді на запрошення, листи-обміни новинами, неофіційні листи-вибачення, поштові картки або листки з привітаннями, неофіційні листи-подяки, листи-прохання дати пораду, листи-відповіді на прохання дати пораду та з наданням поради, листи з проханням надати допомогу в вирішенні певного питання, листи-відповіді на прохання надати допомогу з певного питання); ділові листи (листи-скарги, листи-запити інформації, листи до редактора, запрошення, листи-відповіді на запрошення, вибачення, листи-відповіді на вибачення, вітання, пояснення, подяку, прохання, листи-відповіді на прохання, домовленість тощо); прості інструкції; короткі біографії; оповідання; описи людей, місць, предметів, процесів та подій. Крім того першокурсникам потрібно навчитися спілкуватися в чатах і веб-форумах за загальними темами. Обсяг тексту – від 70 до 150 слів залежно від типу тексту. Письмо має бути точним і зв'язним, можливі окремі помилки, які не впливають на розуміння змісту [4, с. 83-84].

Хоча для першокурсників передбачено написання простих у мовному та змістовому плані текстів, результати опитування (2014-15 н. р. та 2015-16 н. р.) 126 студентів першого курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія. Мова і література (англійська)» у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, свідчить про значні труднощі, які відчувають студенти в процесі написання текстів окреслених жанрів (79 % опитаних). Так, найважче студентам формулювати думки англійською мовою (47 % опитаних), послідовно та логічно викладати матеріал (54 % респондентів). Майбутні вчителі відчувають недостатній рівень володіння лексичною (43 %) та граматичною (68 %) компетентністю, незнання особливостей побудови текстів різних жанрів (61 %). Власний викладацький досвід, а також результати опитування викладачів, які працюють зі студентами означеного напрямку в Тернопільському національному педагогічному університеті імені В. Гнатюка (8 осіб), свідчать про різний рівень сформованості в першокурсників АКП, що зумовлює необхідність розроблення методики формування у студентів першого курсу – майбутніх учителів іноземних мов – АПК з урахуванням особливостей студентського віку та рівня англомовної підготовки майбутніх учителів.

Поряд із явищами, які сприяють ефективній навчальній діяльності першокурсників (високий рівень розвитку психічних процесів, необхідних для навчальної діяльності (увага, пам'ять, мислення, почуття), більшість з яких досягають свого оптимального розвитку приблизно у двадцятирічному віці [9, с. 50-51]; зацікавленість у спілкуванні з ровесниками із зарубіжжя [2, с. 58]; позитивне ставлення до нових вражень, результатом чого є готовність до участі в усіх видах навчальної діяльності й очікування від неї чогось значущого і радісного [1, с. 115]), студенти першого курсу характеризуються психічною нестабільністю, спричиненою підвищеною емоційною чутливістю до різних обставин навколишнього життя, зокрема новими умовами навчання, новими вимогами, які вимагають певної адаптації [12, с. 15]; неоднорідністю мовної підготовки; певною мірою негативним ставленням до письма, спричиненого низьким рівнем відповідних навичок і вмінь, та очікуванням критики з боку викладача [8, с. 34].

Усе зазначене свідчить про необхідність методично коректної побудови навчального процесу з оволодіння першокурсниками АКП з метою мінімізації тривожності студентів та подолання недоліків і пробілів у їхніх знаннях, навичках та вміннях (використання прийомів, які сприяють створенню партнерських стосунків між викладачами та студентами; уведення пропедевтичного етапу для подолання певних труднощів студентів; індивідуальний підхід; раціональна організація самостійної роботи першокурсників, яка є логічним продовженням аудиторної; розвиток автономії студентів, їхнього інтересу до оволодіння АКП шляхом вмотивованого та усвідомленого вправлення [5, с. 29]; коректне ставлення до помилок із боку викладача [15, с. 6]; забезпечення поступового переходу від керованого до самостійного письма [13, с. 25]).

Л. Мазунова визначає такі фази письмової діяльності: рецептивно-аналітичне сприйняття тексту, фіксування, репродукція, трансформація, продукція [6, с. 239]. Таким чином, відбувається поступовий перехід від рецепції до продукції, що й має бути відображено в методиці формування АКП першокурсників.

У методиці існує кілька підходів до навчання письма. Розглянемо їх детальніше для розуміння оптимальної організації процесу оволодіння АКП студентами першого курсу.

Текстовий підхід передбачає ретельне опрацювання зразків письмових текстів і написання на їх основі власних текстів [11, с. 220]. Типовою для цього підходу є така послідовність дій: вивчення тексту-звірця, керована письмова практика, вільні письмові завдання, зворотній зв'язок, робота над помилками. Залежно від завдань окремо чи комплексно здійснюється смисловий, композиційний, мовний, стилістичний аналіз тексту. Значна увага при цьому надається побудові абзацу [7, с. 57-58].

Текстовий підхід не позбавлений недоліків, оскільки не враховує, що створення письмового продукту є процесом творчим і нелінійним, у ході якого автор формулює і неодноразово переформулює, а також змінює свою думку для того, щоб найбільш точно донести її до читача [16]. Крім того, створюючи текст за взірцем, студенти не усвідомлюють таких важливих факторів, як функції тексту, ролі автора та адресата, контекст [7, с. 59].

Жанровий підхід орієнтований на навчання досягнення різних комунікативних цілей у власних письмових текстах через усвідомлення того, як ці цілі мають досягатися в продуктах різних жанрів [11, с. 221]. Жанровий підхід розвивався в трьох сучасних дослідницьких школах: англійська для спеціальних цілей (ESP), Північноамериканське вивчення нової риторики (North American New Rhetoric Studies), Австралійська систематична функціональна лінгвістика (Australian systematic functional linguistics) [14, с. 698]. Основними характеристиками жанрового підходу є: навчання структур і граматичних особливостей жанру; усвідомлення соціального контексту, який оточує текст; триетапне створення письмового продукту (імітація, групове обговорення, самостійне конструювання тексту) [7, с. 64]. Недоліком зазначеного підходу є відсутність

творчості, можлива стереотипність письма, його орієнтованість на продукт, на текст-модель, а не на текст, створений студентом [7, с. 64].

У *процесуальному підході* основний акцент зроблено на процесі створення тексту, його численних доопрацюваннях для досягнення відповідного комунікативного ефекту самим студентом та у співпраці з іншими студентами через рецензування та коментування робіт один одного [11, с. 221]. Передбачається, що студенти моделюють процес письма досвідчених письменників і проходять етапи планування, організації власної письмової діяльності, написання та редагування. Оскільки процесуальний підхід виник під впливом учення когнітивізму, навчання письма побудовано з урахуванням когнітивної переробки інформації та породження письмового висловлювання. Послідовність створення письмового продукту в контексті процесуального підходу передбачає: визначення адресату, постановлення мети, добір матеріалу, його аналіз та організація відповідно до визначеної мети, написання тексту, його критичне читання, редагування, написання кінцевого варіанту, перевірка тексту. Недоліком окресленого підходу є нестача уваги до норм побудови письмового дискурсу, зокрема з урахуванням соціокультурних реалій [7, с. 60-62].

У нашому дослідженні ми базуємося на інтегрованому підході, який поєднує риси вищезазначених трьох – навчання мовних засобів, ретельне опрацювання текстів-моделей; навчання письма, орієнтованого на адресата, урахування соціального контексту; навчання поетапного породження дискурсу, його критичне читання. У методиці такий підхід отримав назву дискурсивного [7, с. 58] чи інтегрованого [4, с. 246].

Окреслимо авторське трактування методики реалізації інтегрованого підходу, здійснене нами на основі аналізу досліджень з проблеми [4; 7]. Ми підтримуємо ідею щодо необхідності введення *пропедевтичного етапу* на першому курсі, метою якого є розвиток у студентів орфографічних, лексичних, граматичних навичок і вмінь письмово висловлювати окремі думки англійською мовою. При цьому виконуються некомунікативні (диктанти, взаємодиктанти, самодиктанти; переклад речень) та умовно комунікативні вправи на перефразування речень, їх об'єднання, написання абзацу за певною темою, переказ прочитаного чи прослуханого тощо. Вважаємо, що, незалежно від рівня підготовки, усім студентам доцільно пропонувати вправи на розвиток окреслених навичок і вмінь. При цьому слабшим студентам потрібно пропонувати додаткові вправи для самостійної роботи для оволодіння відповідними навичками та вміннями. Запропоновані вправи можуть різнитися за рівнем складності чи передбачати різні рівні складності. Таким чином, виконавши вправи нижчого рівня, студенти можуть перейти на вищий. Вважаємо, що навчання на першому курсі потрібно починати власне з пропедевтичного етапу, який реалізовується спочатку на аудиторних заняттях, а потім – і в позааудиторній самостійній роботі.

Наступний етап – *мотиваційний*, який передбачає два підетапи:

- ознайомлення студентів з особливостями жанру;
- ознайомлення зі збірцем-моделлю.

На першому курсі мотиваційний етап доцільно реалізувати на аудиторних заняттях під керівництвом викладача. При цьому доречно стимулювати студентів до аналізу майбутніми вчителями особливостей жанру та відповідно тексту-моделі. Викладач скеровує процес аналізу відповідними запитаннями. Етап передбачає вправи на аналіз структури, мовних засобів – наприклад, відповіді на запитання викладача, заповнення запропонованих форм тощо.

Крім того студентам варто рекомендувати вести нотатки з написання текстів різних жанрів (наприклад, для написання листа-поради варто використовувати вирази *Why not...? Why don't you...? You should... It would be great if you ... It would be a good idea to...*).

Доцільно пропонувати студентам ознайомитися зі стратегіями написання текстів, а також стимулювати використання зазначених стратегій та вибір оптимальних. Для

цього першокурсників варто озброювати пам'ятками чи пропонувати їм складати пам'ятки самостійно.

Метою *підготовчого етапу* є формування в студентів умінь написання фрагментів текстів певного жанру. Особлива увага при цьому зосереджується на правильності побудови речень; логічності та послідовності викладу думок, їх зв'язності в абзаці та тексті. Прикладом може слугувати вправа на вдосконалення абзацу (наприклад, переписати абзац у більш неформальному стилі).

Основний етап передбачає два підетапи:

– написання тексту з використанням запропонованих викладачем опор та його редагування;

– написання тексту без опор та його редагування.

Варто зазначити, що опорою можуть бути, наприклад, уточнення комунікативної ситуації (як це практикують у завданнях з англійської мови для зовнішнього незалежного оцінювання).

Основний етап передбачає також саморедагування та самооцінювання тексту. При цьому студенти мають бути обізнані з критеріями, за якими викладач оцінюватиме їхні тексти, а також з алгоритмом редагування. Майбутніх учителів також доцільно забезпечити пам'ятками щодо процесу редагування та самооцінки. Наведемо приклад пам'ятки.

Reread the letter/composition again. If you have time, postpone it for a few days, then you will look at the text from the point of view of a reader, not the writer. Answer the following questions:

Does the text correlate with the communicative task?

Does it cover all the necessary aspects?

Does the structure of the text correspond to the genre?

Does the language of the text correspond to the genre?

Наша викладацька практика свідчить, що ефективним є також взаєморедагування та взаємооцінювання студентів результатів діяльності. Однак у випадку студентів першого курсу взаєморедагування та взаємооцінювання має відбуватися під контролем викладача. Крім того до аналізу робіт один одного варто залучати студентів лише тоді, коли вони демонструють передбачений програмою рівень володіння англійською мовою загалом і компетентністю в письмі зокрема B1.2-B2.1 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [3].

Таким чином, у статті уточнено явища, які сприяють ефективному оволодінню англійською мовою першокурсниками (високий рівень розвитку психічних процесів, необхідних для навчальної діяльності (увага, пам'ять, мислення, почуття); зацікавленість у спілкуванні із зарубіжними ровесниками; позитивне ставлення до нових вражень), а також перешкоджають йому (психічна нестабільність, спричинена новими умовами навчання, новими вимогами, які вимагають певної адаптації; неоднорідністю мовної підготовки; можливе дещо негативне ставлення студентів до письма). Крім того обґрунтовано доцільність використання у процесі формування АПК першокурсників інтегрованого підходу, який поєднує риси текстового, жанрового, процесуального і реалізується упродовж етапів: пропедевтичного, метою якого є розвиток орфографічних, лексичних, граматичних навичок і умінь письмово висловлювати окремі думки англійською мовою; мотиваційного, який передбачає ознайомлення студентів з особливостями жанру та взірцем-моделлю; підготовчого, який передбачає формування у студентів умінь написання фрагментів текстів певного жанру; основного, що включає написання тексту з використанням запропонованих викладачем опор і написання тексту без опор та його редагування.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробленні моделі організації навчання з метою формування англійської компетентності в письмі у студентів першого курсу.

Література:

1. Бігич О. Б. Теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя початкової школи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Бігич Оксана Борисівна. – К., 2005. – 423 с.
2. Бориско Н. Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения) / Бориско Наталия Федоровна. – К. : Издательский центр КГЛУ, 1999. – 269 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [пер. з англ. О. М. Шерстюк] ; наук. ред. укр. вид-ня С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Задорожна Ірина Павлівна. – К., 2012. – 770 с.
5. Леонтьев А. А. Принцип коммуникативности сегодня / А. А. Леонтьев // Иностранные языки в школе. – 1986. – № 2. – С. 27–32.
6. Мазунова Л. К. Система овладения культурой иноязычного письма в языковом вузе: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Мазунова Лидия Константиновна. – М., 2005. – 353 с.
7. Мартынова А. Г. Обучение академическому письменному дискурсу в жанре эссе (на материале старших курсов языкового вуза) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мартынова Анна Геннадьевна. – Омск, 2006. – 207 с.
8. Москалец О. О. Навчання студентів-філологів письма англійською мовою з використанням комп'ютерних технологій: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Москалец Олена Олександрівна. – К., 2009. – 275 с.
9. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
10. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання) : проект / [С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін.] ; під кер. С. Ю. Ніколаєвої, М. І. Солов'я. – Вінниця : Вид-во «Нова книга», 2001. – 245 с.
11. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : [навч. посіб.] / Олег Борисович Тарнопольський. – К. : Фірма «ІНКOC», 2006. – 248 с.
12. Яковлева Н. В. Психолого-педагогічні умови подолання психологічних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Н. В. Яковлева. – К., 2003. – 20 с.
13. Byrne D. Teaching Writing Skills. New Edition / Donn Byrne. – London & New York : Longman Handbooks for Language Teachers, 1991. – 158 p.
14. Hyon S. Genre in three traditions: Implication for ESP / S. Hyon // TESOL Quarterly. – 1996. – Vol. 30. – № 4. – P. 693-722.
15. Norrish J. Language Learners and their Errors / John Norrish. – Hemel Hempstead : Phoenix ELT, 1995. – 135 p.
16. Zamel V. In search of the Key: Research and Practice in Composition // On TESOL'83 ; ed. by Handscombe J., Orem R. A., Taylor B. P. – Washington DC: TESOL, 1984. – P. 195-207.

Левчик Н. С.

**ФОРМИРОВАНИЕ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПИСЬМЕ
У СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА – БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА**

В статье уточнены факторы, способствующие и препятствующие эффективному овладению англоязычным письмом первокурсниками; проанализирована целесообразность использования в процессе формирования англоязычной компетентности в письме первокурсниками интегрированного подхода, который объединяет черты текстового, жанрового, процессуального и реализуется на этапах: пропедевтического, целью которого является развитие орфографических, лексических, грамматических навыков, а также умений письменно излагать отдельные мысли на английском языке; мотивационном, который предполагает ознакомление студентов с особенностями жанра и образцом-моделью; подготовительном, который предполагает формирование у студентов умений написания

фрагментов текстів определенного жанра; основного, который включает написание текста с использованием предложенных преподавателем опор и его редактирование, а также написание текста без опор и его редактирование.

Ключевые слова: компетентность в письме, первокурсники, английский язык, умения, этапы, интегрированный подход.

Levchyk N. S.

THE FORMATION OF WRITING COMPETENCE
OF FIRST-YEAR STUDENTS – FUTURE EFL TEACHERS

The article deals with the formation of writing competence of first year students – future teachers of English as a foreign language. The necessity to elaborate the methodology of forming first-year students' writing skills, which focuses on age peculiarities and the level of students' language skills, has been grounded in the article on the basis of scientific literature analysis and the results of the questionnaire carried out among the first year students – future teachers of English as a foreign language of Ternopil V. Hnatiuk National Pedagogical University. Factors which promote effective formation of writing competence of first-year students – future teachers of English as a foreign language (development of memory, attention, thinking, emotions; positive attitude to new impressions) and prevent it (psychological instability caused by new learning conditions, new demands; different levels of student writing skills; students' negative attitude to writing) have been analyzed. The demands for the level of first-year students' writing skills have been clarified. The effectiveness of the integrated approach which combines main features of product-oriented, process-oriented and genre approaches and is realized on three stages (propaedeutic aimed at developing spelling, lexical, grammar skills and ability to express in writing some thought in English; motivational which presupposes students' analysis of genre peculiarities and a text model; preparatory that includes developing ability to write parts of texts of a particular genre; main that consists of two sub-stages – writing a text with the use of keys and writing a text without keys) has been grounded in the article. Further steps of the investigation should be made in the direction of elaborating the model of teaching first-year students' writing skills.

Keywords: writing competence, freshmen, the English language, skills, stages, integrated approach.

УДК 378.147.016:656.61.052

Ліпиць Л. В.*

РОЛЬ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІЇВ

У статті визначено роль соціокультурної компетентності у професійній діяльності майбутніх судноводіїв. Проаналізовано умови праці в багатонаціональному екіпажі. Виявлено значущість соціокультурних знань для роботи з представниками різних національностей. Автор доводить важливість формування соціокультурної компетентності майбутніх судноводіїв, тому що вони працюють, як правило, у багатонаціональних екіпажах. Розглянуто поняття «соціокультурна компетентність» та основні її компоненти. Обґрунтовано необхідність формування соціокультурної компетентності при вивченні англійської мови. Сформульовано завдання подальшого наукового пошуку.

Ключові слова: соціокультурна компетентність, багатонаціональний екіпаж, англійська мова, безпека, професійна діяльність.

Сьогодні процес створення єдиного освітнього простору націлений на зближення народів європейських країн і має відбуватися в умовах поваги до різних культур, мов,

© Ліпиць Л. В.